

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Δράση Ενημέρωσης Saferinternet.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Έρευνα: Προώθηση της ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου στο σχολείο - η άποψη των εκπαιδευτικών

Η Δράση Ενημέρωσης Saferinternet.gr του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου πραγματοποίησε διαδικτυακή έρευνα για να συγκεντρώσει τις απόψεις των Ελλήνων εκπαιδευτικών αναφορικά με τη διδασκαλία της ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου στα σχολεία. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε την περίοδο Ιουνίου – Αυγούστου 2009 σε κλειστή λίστα εκπαιδευτικών ύστερα από πρόσκληση που απεστάλη με την πολύτιμη συμβολή και συνεργασία του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου «Sch.gr». Το ερωτηματολόγιο συμπλήρωσαν 679 εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων από όλη την Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα δοθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εν όψει του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ασφαλούς Διαδικτύου 2009 που θα λάβει χώρα στο Λουξεμβούργο στις 22-23 Οκτωβρίου, με κύριο άξονα εργασιών την προώθηση της ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου μέσα από το σχολικό περιβάλλον.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έχουν ως εξής:

- Το **99%** των εκπαιδευτικών θεωρεί ότι **η ασφαλής χρήση του Διαδικτύου πρέπει να διδάσκεται στο σχολείο**.
- Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση κρίνεται ως την πιο κατάλληλη βαθμίδα για να ξεκινήσει η εκπαίδευση στο Διαδίκτυο από το 70% των εκπαιδευτικών. Ένα ποσοστό 19% επιλέγει το Γυμνάσιο και ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 11% θεωρεί ότι η εκπαίδευση στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου πρέπει να ξεκινά από το Νηπιαγωγείο.
- Αναφορικά με τη μορφή του μαθήματος, το 45% των εκπαιδευτικών θεωρεί ότι πρέπει να είναι ενσωματωμένο στο μάθημα της πληροφορικής, το 28% θεωρεί ότι πρέπει να είναι διαθεματικό, ενώ το 14% θεωρεί ότι πρέπει να έχει τη μορφή σεμιναρίου που θα λαμβάνει χώρα ανά τακτά διαστήματα. Μικρότερα ποσοστά (5%) συγκέντρωσαν επιλογές όπως: αυτόνομο με βαθμό και αυτόνομο χωρίς βαθμό.
- Τα πέντε πιο σημαντικά θέματα που θεωρούν ότι πρέπει να περιλαμβάνονται στην εκπαίδευση αυτή είναι:
 - ο Βασικές αρχές σωστής χρήσης του Διαδικτύου (72% των απαντήσεων)
 - ο Προστασία προσωπικής ζωής (63%)
 - ο Σωστή διαχείριση της επικοινωνίας μέσω Διαδικτύου (chat, sns, forum, κ.λπ.) (57%)
 - ο Αξιοπιστία διαδικτυακού περιεχομένου (44%)
 - ο Αξιοποίηση της θετικής πλευράς του Διαδικτύου (41%)
- Το 81% των εκπαιδευτικών θεωρεί ότι χρειάζεται συνδυασμός εκπαιδευτικού υλικού (online & offline υλικό, επιμορφωτικά σεμινάρια και e-learning εφαρμογές) και όχι μεμονωμένες λύσεις ώστε να διδαχθεί ένα τέτοιο μάθημα.
- Στη ανοιχτή ερώτηση αναφορικά με τις ανάγκες των παιδιών σε σχέση με την εκπαίδευση στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου, οι εκπαιδευτικοί έδωσαν μεγάλη έμφαση στην **ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας και σκέψης**, στην **ανάπτυξη μηχανισμών αυτοπροστασίας**, στην κατανόηση των κινδύνων, στην **διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων**, στη **σωστή διαχείριση και χρήση διαδικτυακών μορφών επικοινωνίας** και στην **αξιοπιστία της διαδικτυακής πληροφορίας**, τονίζοντας τη σημασία της βιωματικής εκπαίδευσης επάνω στα θέματα αυτά. Παραθέτουμε κάποιες ενδιαφέρουσες απόψεις:

«(Πρέπει να μάθουν για τη) ... χρησιμότητα του διαδικτύου ξεκινώντας από τα μαθήματα του σχολείου και με επέκταση στην καθημερινή ζωή (εργασία, επιμόρφωση, ψυχαγωγία κλπ). Συνειδητοποίηση ότι ο ψηφιακός χώρος διέπεται από τους ίδιους ηθικούς και νομικούς κανόνες, όπως και ο πραγματικός χώρος όπου ζούμε».

«Η εκπαίδευση στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου και των επιγραμμικών τεχνολογιών πρέπει να αντιμετωπίζει τον μαθητή όχι μόνο ως απλό χρήστη και καταναλωτή προϊόντων νέων τεχνολογιών αλλά και ως δημιουργό».

- Στην ερώτηση για τις αλλαγές που ενδεχομένως χρειάζεται να υλοποιηθούν στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ώστε να μπορέσει επιτυχώς να ενσωματωθεί στο σχολικό πρόγραμμα η εκπαίδευση της ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου, οι εκπαιδευτικοί επισήμαναν τις ανάγκες των σχολείων σε **υλικοτεχνική υποδομή και ειδικότερα στην ανάγκη διασύνδεσής των σχολικών εργαστηρίων με το Διαδίκτυο σε διαρκή βάση**. Πολλοί έκαναν λόγο για απαρχαιωμένα λειτουργικά συστήματα, για ελάχιστους υπολογιστές, ακόμα και για πλήρη απουσία εργαστηρίων. Τονίστηκε ακόμη, η **ανάγκη ουσιαστικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών** που θα κληθούν να αναλάβουν ένα τέτοιου είδους μάθημα. Πολλοί ήταν οι εκπαιδευτικοί που αναφέρθηκαν στην **ανάγκη εισαγωγής του μαθήματος της πληροφορικής στο Δημοτικό** καθώς πλέον τα παιδιά αποκτούν υπολογιστή πολύ νωρίτερα από ότι ξεκινούν τα μαθήματα πληροφορικής στο σχολείο. Τέλος, αρκετοί ζητούν **την αύξηση των ωρών διδασκαλίας της πληροφορικής σε όλες τις βαθμίδες με τη χρήση του Διαδικτύου κατά τη διάρκεια όλων των μαθημάτων (διαθεματική προσέγγιση)**.
- Τέλος, αν και η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν θεωρεί ότι υπάρχουν ειδικές συνθήκες που διαφοροποιούν τα Ελληνόπουλα από τους μαθητές άλλων Ευρωπαϊκών χωρών επισημαίνοντας ότι τα ζητήματα της ασφάλειας στο Διαδίκτυο είναι ως ένα βαθμό κοινά, αρκετοί εκπαιδευτικοί τονίζουν ότι η χαμηλή διείσδυση του Διαδικτύου στην Ελλάδα καθώς και ο ψηφιακός αναλφαβητισμός γονέων και πολλών εκπαιδευτικών αποτελούν τροχοπέδη στη σωστή και έγκαιρη εκπαίδευση:

«Μεγάλο ποσοστό των παιδιών απέκτησαν πρόσβαση στο Διαδίκτυο σχετικά πρόσφατα άρα στερούνται εμπειρίας και οι γονείς σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορούν να τα καθοδηγήσουν λόγω έλλειψης γνώσεων γύρω από τη χρήση του υπολογιστή».

«Η μονομερής χρήση του διαδικτύου για ψυχαγωγία, οι ψηφιακά αναλφάβητοι γονείς και εκπαιδευτικοί που παραπαίουν ανάμεσα στην φοβία για την τεχνολογία και την υποτίμηση του θέματος.»

«Στην Ελλάδα οι μαθητές δεν φορούν κράνος όταν οδηγούν μηχανάκια...άντε τώρα να τους μιλήσεις για κινδύνους στο διαδίκτυο...φιλά γράμματα!»

«Νομίζω ότι έχουμε κάπως αργήσει να ασχοληθούμε με το Διαδίκτυο και όπως πάντα, χάνουμε τα όρια. Εκεί ακριβώς μπαίνει το θέμα της ενημέρωσης.»

Στις επόμενες σελίδες παρατίθενται αναλυτικά στατιστικά αποτελέσματα καθώς και ενδιαφέρουσες απαντήσεις στις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με:

Δρ. Βερόνικα Σαμαρά & κα. Σταυρούλα Παπαβασιλείου

Τηλ. 210 6212365, Κιν. 6942710198

Email: info@sihellas.org

1. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΜΕ ΕΠΙΛΟΓΗ

Ερώτηση: Ποια θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι η μορφή του μαθήματος αν έμπαινε στα σχολεία;	
Ενσωματωμένο στο μάθημα της πληροφορικής	45%
Διαθεματικό	28%
Σε μορφή σεμιναρίου σε τακτά διαστήματα	14%
Αυτόνομο με βαθμό	5%
Αυτόνομο χωρίς βαθμό	5%
Άλλο	3%

Ερώτηση: Ποιοι πιστεύετε πως είναι αρμόδιοι για να διδάξουν την ασφάλεια στο Διαδίκτυο στο σχολείο (περισσότερες από μια απαντήσεις δυνατές);	
Καθηγητές Πληροφορικής	74%
Εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Ανεξαρτήτου Ειδικότητας)	23%
Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	22%
Ψυχολόγοι	13%
Κοινωνικοί Λειτουργοί	8%
Νηπιαγωγοί	5%
Άλλο	11%

Ερώτηση: Σε ποια βαθμίδα θεωρείτε ότι θα πρέπει να ξεκινά η εκπαίδευση στο Διαδίκτυο;	
Δημοτικό	70%
Γυμνάσιο	19%
Νηπιαγωγείο	11%

Ερώτηση: Ποια θέματα πρέπει να περιλαμβάνονται στην εκπαίδευση αυτή; (Σημειώστε τα τρία πιο σημαντικά για εσάς)	
Βασικές αρχές σωστής χρήσης του Διαδικτύου	72%
Προστασία προσωπικής ζωής	63%
Σωστή διαχείριση της επικοινωνίας μέσω Διαδικτύου (chat, sns, forum, κ.λπ.)	57%
Αξιοπιστία διαδικτυακού περιεχομένου	44%
Αξιοποίηση της θετικής πλευράς του Διαδικτύου	41%
Security (Τεχνικά θέματα, ιοί, spam, antivirus, firewall, κ.λπ.)	40%
Ηθική στο Διαδίκτυο	38%
Δικαιώματα & υποχρεώσεις	34%
Δημιουργία περιεχομένου στο Διαδίκτυο	13%
Άλλο	4%

Ερώτηση: Τι είδους υλικό μπορεί να αξιοποιηθεί καλύτερα από τους εκπαιδευτικούς για το μάθημα της ασφάλειας στο Διαδίκτυο;	
Συνδυασμός υλικού (online, offline, σεμινάρια, e-learning εφαρμογές)	81%
Online υλικό	7%
Επιμορφωτικά σεμινάρια	5%
e-learning εφαρμογές	4%
Offline υλικό	1%
Άλλο	1%

2. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ερώτηση: Ποιες θεωρείτε ότι είναι οι πραγματικές ανάγκες των παιδιών σε σχέση με την εκπαίδευση στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου και των επιγραμμικών τεχνολογιών;

«(Πρέπει να μάθουν για τη) ...χρησιμότητα του διαδικτύου ξεκινώντας από τα μαθήματα του σχολείου και με επέκταση στην καθημερινή ζωή (εργασία, επιμόρφωση, ψυχαγωγία κλπ). Συνειδητοποίηση ότι ο ψηφιακός χώρος διέπεται από τους ίδιους ηθικούς και νομικούς κανόνες, όπως και ο πραγματικός χώρος όπου ζούμε».

«Τα παιδιά δεν γνωρίζουν τους πραγματικούς κινδύνους που προκύπτουν σε πολλά επίπεδα από τη χρήση του διαδικτύου. Πολλές φορές υπερεκτιμούν τις δυνατότητές τους ή ακόμη μεγεθύνουν πιθανά προβλήματα και απομακρύνονται από τη τεχνολογία. Συχνά δε, οι αντιλήψεις τους προέρχονται από το οικογενειακό περιβάλλον ή από φήμες που διαδίδονται μέσω των ΜΜΕ».

«Η εκπαίδευση στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου και των επιγραμμικών τεχνολογιών πρέπει να αντιμετωπίζει τον μαθητή όχι μόνο ως απλό χρήστη και καταναλωτή προϊόντων νέων τεχνολογιών αλλά και ως δημιουργό».

«(Τα παιδιά πρέπει) να αποκτήσουν "διαδικτυακή συνείδηση" και να καταλάβουν ότι το διαδίκτυο δεν είναι τόσο απρόσωπο και ανώνυμο, όσο νομίζουν, όταν δίνουν χωρίς δεύτερη σκέψη προσωπικά τους στοιχεία.»

«(Τα παιδιά πρέπει) να μάθουν τι πρέπει και τι όχι, ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους, τι και πότε κάτι είναι παράνομο και ποιες οι συνέπειες για αυτό.»

«Πρέπει να εκπαιδευτούν σχετικά με το πώς να διακρίνουν το σωστό, το καλό, το επωφελές, από το λάθος, το κακό, το επισφαλές.»

«Απλά να καταλάβουν όπως και στη ζωή, ότι οι κίνδυνοι караδοκούν παντού.»

«Να γίνει σαφές ότι το Διαδίκτυο και γενικά οι νέες τεχνολογίες έχουν εργαλειώδη χαρακτήρα στη ζωή και να τονίζεται η μεγάλη σημασία της κοινωνικής και οικογενειακής ζωής.»

«Είναι πραγματικά εντυπωσιακό το πόσο εύκολα "ανεβάζουν" προσωπικά στοιχεία τους και φωτογραφίες στο διαδίκτυο χωρίς να υποψιάζονται σε πόσους κινδύνους εκθέτουν τον εαυτό τους. Στην πραγματικότητα δε γνωρίζουν τίποτε για την ασφάλεια στο διαδίκτυο.»

Ερώτηση: Θεωρείτε ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα πληροί τις προϋποθέσεις για την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης για την ασφαλή χρήση του Διαδικτύου στο σχολικό πρόγραμμα; Αν όχι, ποιες αλλαγές θεωρείτε ότι χρειάζεται να υλοποιηθούν;

«Το πρόγραμμα σπουδών για την πληροφορική πρέπει να μελετηθεί από την αρχή. Είμαστε πιο πίσω και από τριτοκοσμικές χώρες σε αυτόν τον τομέα. Δίνουν φορητούς υπολογιστές στο Γυμνάσιο χάριν εντυπωσιασμού, ενώ τα παιδιά δεν έχουν κάνει ποτέ πριν μάθημα!».

«Τα παιδιά είναι ήδη υπερφορτωμένα. Θα το δουν σαν αγγαρεία (ως μάθημα) δεν πρέπει να γίνει αυτό. Πρέπει να κατανοήσουν πρώτα ότι ορισμένα μαθήματα δεν είναι μαθήματα αλλά είναι πιθανόν η ζωή τους. Ούτε βαθμολογίες, ούτε ποινές...είναι η ίδια τους η ζωή πλέον».

Ερώτηση: Υπάρχουν ειδικές συνθήκες / απαιτήσεις των Ελλήνων μαθητών που τους διαφοροποιούν από τα παιδιά που κατοικούν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες σε σχέση με την εκπαίδευση στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου; Εάν ναι, ποιες είναι αυτές;

«Μεγάλο ποσοστό των παιδιών απέκτησαν πρόσβαση στο Διαδίκτυο σχετικά πρόσφατα άρα στερούνται εμπειρίας και οι γονείς σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορούν να τα καθοδηγήσουν λόγω έλλειψης γνώσεων γύρω από τη χρήση του υπολογιστή».

«Ο χαρακτήρας του διαδικτύου είναι παγκόσμιος και παγκόσμια τα προβλήματα και οι απαιτήσεις που διαμορφώνονται».

«Το ότι έρχονται σε επαφή με μαθήματα πληροφορικής σε μεγάλη ηλικία στο σχολείο, ενώ είναι ήδη - αυτοδίδακτοι ή πειραματιζόμενοι- χρήστες».

«Στην Ελληνική κοινωνία η χρήση του διαδικτύου έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια. Εδώ συμβαίνει τα παιδιά να γνωρίζουν περισσότερα από τους γονείς, έτσι λείπει ο παράγοντας "γονιός" που μπορεί να ελέγξει και να προστατεύσει το παιδί στην ενασχόληση του με τον υπολογιστή.»

«Η μονομερής χρήση του διαδικτύου για ψυχαγωγία, οι ψηφιακά αναλφάβητοι γονείς και εκπαιδευτικοί που παραπαίουν ανάμεσα στην φοβία για την τεχνολογία και την υποτίμηση του θέματος.»

«Στην Ελλάδα οι μαθητές δεν φορούν κράνος όταν οδηγούν μηχανάκια...άντε τώρα να τους μιλήσεις για κινδύνους στο διαδίκτυο...ψιλά γράμματα!»

«Το Διαδίκτυο έχει την έννοια είτε της διασκέδασης είτε γίνεται ταυτόσημο του κινδύνου. Σε αυτό συντελούν και τα ΜΜΕ.»

«Στην Ελλάδα οι μαθητές αποκτούν δεξιότητες στο Διαδίκτυο σε μεγάλο βαθμό εκτός σχολικού ή οικογενειακού περιβάλλοντος, άρα 'μη ελεγχόμενα' από την εκπαιδευτική διαδικασία. Η παρέμβαση έρχεται καθυστερημένα.»

«Νομίζω ότι έχουμε κάπως αργήσει να ασχοληθούμε με το Διαδίκτυο και όπως πάντα, χάνουμε τα όρια. Εκεί ακριβώς μπαίνει το θέμα της ενημέρωσης.»